

LŠTA pranešimas
2025 m. kovo 7 d.

Vasario mėnesio šildymo sąskaitų „šaltis“: kodėl jos bus didesnės?

Gyventojus pasiekiančios vasario mėnesio šildymo sąskaitos, greičiausiai, nenudžiugins. Jos bus gerokai didesnės negu sausio mėnesio, o dar didesnės lyginant su praeitų metų vasariu. Kodėl taip nutiko?

Pagrindinė priežastis – šiemet vasaris buvo gerokai žiemiškesnis nei prieš metus. Jeigu 2024 metų vasaris buvo neįprastai švelnus (vidutinė mėnesio temperatūra Lietuvoje buvo +2,3 °C), šiemet nukrito iki -2,4 °C. Labai apytikriai vertinant, išorės oro temperatūros ilgalaikis sumažėjimas vienu laipsniu padidina šilumos suvartojimą patalpų šildymui apie 5 proc. Tai ir buvo svarbiausias faktorius nulėmęs apie 30 proc. didesnę šilumos suvartojimą šių metų vasarį negu prieš metus. Žinoma, kiekvienas pastatas yra skirtingo energetinio efektyvumo, todėl ir į klimato pokyčius gali reaguoti šiek tiek skirtingai.

Antrasis faktorius, lemiantis šildymo sąskaitų dydį – šiluminės energijos vieneto kaina. Jeigu prieš metus vasario mėnesį vidutinė šilumos kaina Lietuvoje buvo 7,47 ct/kWh, tai šiais metais šis rodiklis padidėjo daugiau kaip 16 proc. ir siekė 8,7 ct/kWh. Tai pasekmė ne tik brangstančių šilumos tiekimo išteklių, bet ir pridėtas 9 proc. PVM mokestis, kuris prieš metus gyventojams buvo kompensuojamas. Šilumos kaina tiesiogiai veikia ne tik šildymo sąnaudas, bet ir karšto vandens bei jo temperatūros palaikymo sąnaudas.

Jeigu lyginti šių metų sausio ir vasario mėnesių sąskaitas, pastebėtume, kad vėlgi turėjo įtakos švelnus sausas (vidutinė temperatūra siekė +2,0°C). Nors vasaris buvo trumpesnis mėnuo, bet šiluminės energijos suvartota pastatuose apie 28 proc. daugiau negu sausio mėnesį. Vidutinė šilumos kaina Lietuvoje abu mėnesius buvo panaši, tad šildymo sąskaitos pokytį nulėmė klimatinis faktorius, nors situacija atskirose savivaldybėse ar miestuose gali skirtis (žr. lentelę)

Pažymėtina, kad šilumos kainų mėnesinis pokytis gali būti įvairus atskirose miestuose, nes Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (VERT) reguliuoja ir nustato metines leistinas šilumos tiekimo pajamas kiekvienai reguliuojamai įmonei. Šilumos tiekėjai šias pajamas, būtinas veiklai užtikrinti, surenka per 12 kalendorinių mėnesių. Jeigu išlaidos kurui yra tiesiog proporcingos šilumos poreikiui, tai viso ūkio eksploatavimo ir aptarnavimo sąnaudos išlieka pastovios kiekvieną mėnesį ir mažai priklauso nuo klimatinėms sąlygoms. Todėl, jeigu mėnuo buvo šaltesnis ir pajamų šilumos ūkio funkcionavimui surinkta daugiau, tai kitą mėnesį šilumos kaina mažinama. Ir priešingai - po šiltesnio mėnesio gali tekti didinti šilumos kainas, kad surinkti leistinas pajamas, būtinas nepertraukiamo šilumos tiekimo užtikrinimui.

Vidutiniai šildymo sąskaitų dydžiai vasario ir sausio mėnesiais

	2024 m. vasaris (+2,3 °C)	2025 m. sausis (+2,0 °C)	2025 m. vasaris (-2,4 °C) Mokėjimai 47 proc. didesni nei prieš metus: dėl šaltesnių oro sąlygų didėja: 30 proc. dėl kainos didėja: 17 proc.
Vidutinė šilumos kaina Lietuvoje su PVM	7,47 ct/kWh*	8,7 ct/kWh	8,7 ct/kWh
Sovietinės statybos tipinis daugiabutis, neapšiltintas, su senomis vidaus šildymo ir karšto vandens sistemomis			
Šilumos suvartojimas ploto vienetui	17,5 kWh/m ²	17,7 kWh/m ²	23,0 kWh/m ²
Šilumos suvartojimas vidutiniame (60 m ²) bute	1050 kWh/butui	1062 kWh/butui	1380 kWh/butui
Vidutinio (60 m ²) buto šildymo sąskaita be PVM*	78 Eur/mėn	92 Eur/mėn	120 Eur/mėn
Naujos statybos ir pilnai modernizuotas daugiabutis			
Šilumos suvartojimas ploto vienetui	7,1 kWh/m ²	6,8 kWh/m ²	9,3 kWh/m ²
Šilumos suvartojimas vidutiniame (60 m ²) bute	426 kWh/butui	408 kWh/butui	558 kWh/butui
Vidutinio (60 m ²) buto šildymo sąskaita be PVM*	32 Eur/mėn	35 Eur/mėn	49 Eur/mėn
Senas, labai prastos būklės daugiabutis			
Šilumos suvartojimas ploto vienetui	24,1 kWh/m ²	24,7 kWh/m ²	31,3 kWh/m ²
Šilumos suvartojimas vidutiniame (60 m ²) bute	1446 kWh/butui	1482 kWh/butui	1878 kWh/butui
Vidutinio (60 m ²) buto šildymo sąskaita be PVM*	108 Eur/mėn	129 Eur/mėn	163 Eur/mėn
* Gyventojams šilumos ir karšto vandens kaina buvo taikoma be 9 % pridėtinės vertės mokesčio (PVM), nes PVM buvo kompensuojamas Valstybės biudžeto lėšomis (nuo 2024 m. gegužės mėn. šios lengvatos nebeliko)			

Šilumos tiekimo sąnaudų pagrįstumą ir leistinių gauti metinių pajamų lygį nustato ir kontroliuoja valstybinis energetikos reguliatorius VERT. Dėl reguliacinės kainodaros, grindžiamos leistinių metinių pajamų ribojimu, šilumos kainų pokyčiai atskirose savivaldybėse kiekvieną mėnesį gali skirtis. Korektiškas šilumos kainų palyginimas galimas tik analizuojant vidutines metines šilumos kainas atskirose savivaldybėse.

Prasidėjęs kovas paprastai yra paskutinis pilnas šildymo sezono mėnuo ir žada būti gana šiltas. Klimatinės sąlygos padės sutaupyti išlaidas kurui, iš trečiųjų asmenų perkamai šilumai, elektrai. Tačiau nuo to nepriklauso įrenginių įsigijimui paimtos paskolos, jų palūkanos, eksploatacijos sąnaudos, darbo užmokestis, mokesčiai ir kitos išlaidos. Visa tai reikia apmokėti bet kuriuo atveju, todėl negautos pajamos turės būti surenkamos kitais mėnesiais. Dėl šios priežasties neverta sureikšminti kas mėnesį VERT skelbiamų šilumos kainų, o tikrą įmonės efektyvumą ir šilumos kainų lygį atspindi tik vidutinės metinės jų reikšmės.

Dėl nurodytų ir panašių aplinkybių šilumos kainų pokyčiai gali būti skirtingi atskirose šilumos tiekimo įmonėse, tuo pačiu ir savivaldybėse. Pavyzdžiui, jeigu mieste yra nepriklausomų šilumos gamintojų, jie veikia ir pajamas daugiausiai užsidirba tik šalčiausiais mėnesiais, o vasarą tiekia labai pigią šilumą iš kogeneracinių elektrinių tarpusavyje konkuruodami. Dėl to Lietuvos didžiuosiuose miestuose būdingi dideli šilumos kainų skirtumai tarp žiemos ir vasaros mėnesių. Tuo tarpu, miestuose, kur nėra nepriklausomų šilumos gamintojų, ten šilumos kainos stabilesnės metų bėgyje. Tai atspindi mėnesiniai šilumos kainų pokyčiai, kurie yra gana skirtingi atskirose šilumos tiekimo įmonėse.

VERT duomenimis, kovo mėnesį vidutinė šilumos kaina Lietuvoje mažės apie 2,62 %. Didžiausia bus „Nemenčinės komunalininko“ (14,92 ct/kWh), o mažiausia bendrovės „Utenos šilumos tinklai“ – 6,15 ct/kWh